

Katowice, 26 marca 2012 r.

Znak: WK-6100/39/4/11/12

**Pan
Miroslaw Lenk
Prezydent Miasta
Racibórz**

Wystąpienie pokontrolne

Inspektorzy Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach przeprowadzili w dniach od 17 listopada 2011 r. do 5 stycznia 2012 r. kontrolę kompleksową gospodarki finansowej Miasta Racibórz, za okres od 1 stycznia 2007 r. do 5 stycznia 2011 r.

Ustalenia kontroli zawarte zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 26 stycznia 2012 r., którego jeden egzemplarz pozostawiono w jednostce kontrolowanej.

Poniżej przedstawiam poszczególne nieprawidłowości, wskazując wnioski zmierzające do ich usunięcia i usprawnienia badanej działalności oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowe wykonywanie czynności służbowych, stosownie do art. 9 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 55, poz. 577 z późn. zm.).

W zakresie wymiaru podatku od nieruchomości:

- *W latach 2007-2011 nieprawidłowo przeprowadzono czynności sprawdzające deklaracje na podatek od nieruchomości mające na celu stwierdzenie ich formalnej poprawności oraz ustalenie stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności z przedstawionymi dokumentami. Organ podatkowy nie skorzystał z możliwości wezwania podatników do udzielenia, w wyznaczonym terminie, niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnienia deklaracji, wskazując przyczyny podania w wątpliwość rzetelności danych w niej zawartych. Powyższe było niezgodne z przepisami art. 272, art. 274 a § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 z późn. zm.), w związku z art. 3, art. 6 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 121, poz. 844 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613 z późn. zm.) oraz art. 21 § 3, art. 21 § 5 ww. ustawy Ordynacja podatkowa. Powyższe dotyczyło podatników o numerach kart kontowych: PN000592/P, PN000501/P, PN000588/P, PN001728/F, PN016918/F, w tym:*
 - *w dniu 14 września 2009 r. Miasto Racibórz zbyło na rzecz podatnika o numerze konta PN000592/P, prowadzącego działalność gospodarczą, nieruchomość zabudowaną – działkę nr 1112/138 o pow. 1.4836 ha. Z umowy sprzedaży, zawartej w formie aktu*

notarialnego Repertorium A Nr 4158/2009, wynikało, że częściami składowymi zbytej nieruchomości były: budynek wagi wraz z betonowym fundamentem pod wagę, betonowy fundament pod zbiornik rozładunku kruszyw, stopy fundamentowe na zbiorniki kruszyw, betonowe ogrodzenie, drogi oraz place. Natomiast w złożonej w dniu 28 września 2009 r. korekcie deklaracji na 2009 r. (a także w deklaracjach na lata 2010 – 2011), podatnik wykazał jedynie zakupiony ww. grunt związany z prowadzeniem działalności gospodarczej, bez części składowych nabytej nieruchomości. W powyższej korekcie wartość budowli oraz powierzchnia budynków nie uległa zmianie w stosunku do deklaracji złożonej w styczniu 2009 r. przez ww. podatnika.

W trakcie kontroli, w dniu 8 grudnia 2011 r. ww. podatnik złożył korektę deklaracji na 2009 r. z uwagi na zaniżenie wartości innych budowli na kwotę 167.971,00 zł.

Z dokumentów, które posiada organ podatkowy wynikało, że zakupiona przez podatnika od Miasta Racibórz działka nr 1112/138 o pow. 1.4836 ha oraz działki, z których ww. działka została wydzielona: nr 604/138 o pow. 10.720 m² oraz 605/141 o pow. 5.260 m² (łącznie powierzchnia 15.980 m²), były w posiadaniu podatnika oraz jego poprzedników prawnych już przed dokonaniem zakupu. Podatnik (jak i jego poprzednik prawny) nie wykazał w składanych deklaracjach na podatek od nieruchomości w okresie od stycznia 2007 r. do września 2009 r. posiadanego gruntu o powierzchni 15.980 m².

Za okres od stycznia 2007 r. do września 2009 r. zaniżono wartość należnego podatku za grunt o kwotę 29.562,00 zł.

Przyczyną ww. nieprawidłowości był brak przepływu informacji w zakresie posiadania przez podmioty nieruchomości będących własnością Miasta Racibórz pomiędzy Wydziałem Gospodarki Nieruchomościami a Wydziałem Finansowym w celu prawidłowego dokonania wymiaru podatku od nieruchomości. Stosownie do § 15 ust. 3 pkt 4 i pkt 5 „Instrukcji dotyczącej obiegu, zatwierdzania i kontroli finansowej dokumentów księgowych w Urzędzie Miasta Racibórz” stanowiącej załącznik do Zarządzenia nr RC.0152-24/2010 Prezydenta Miasta Racibórz – Kierownika Urzędu Miasta z dnia 16 czerwca 2010 r. w celu zapewnienia prawidłowego wymiaru podatków lokalnych stosuje się m.in. umowy sprzedaży nieruchomości stanowiące własność Gminy oraz umowy dzierżawy nieruchomości lub ich części stanowiące własność Gminy lub Skarbu Państwa, a ww. dokumenty w formie kopii umów przekazuje na bieżąco do Wydziału Finansowego Wydział Gospodarki Nieruchomościami.

Ponadto, ww. podatnik w deklaracjach na podatek od nieruchomości na lata 2007 – 2008 wykazywał do opodatkowania budowle (tablice reklamowe) o wartości 13.377 zł bez jednoczesnego wykazania gruntu związanego z tymi budowlami. Zgodnie z art. 1a pkt 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 121, poz. 844 z późn. zm.), budowla to obiekt budowlany w rozumieniu przepisów prawa budowlanego niebędący budynkiem lub obiektem małej architektury, a także urządzenie budowlane w rozumieniu przepisów prawa budowlanego związane z obiektem budowlanym, które zapewnia możliwość użytkowania obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem. Zgodnie natomiast z art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 z późn. zm.), przez budowlę należy rozumieć każdy obiekt budowlany niebędący budynkiem lub obiektem małej architektury, jak: lotniska, drogi, linie kolejowe, mosty, wiadukty, estakady, tunele, przepusty, sieci techniczne, wolno stojące maszty antenowe, wolno stojące trwale związane z gruntem urządzenia reklamowe, budowle ziemne, obronne (fortyfikacje), ochronne, hydrotechniczne, zbiorniki, wolno stojące instalacje przemysłowe lub urządzenia techniczne, oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów, stacje uzdatniania wody, konstrukcje oporowe, nadziemne i podziemne przejścia dla pieszych, sieci uzbrojenia terenu, budowle sportowe, cmentarze, pomniki, a także części budowlane urządzeń

technicznych (kotłów, pieców przemysłowych, elektrowni wiatrowych i innych urządzeń) oraz fundamenty pod maszyny i urządzenia, jako odrębne pod względem technicznym części przedmiotów składających się na całość użytkową.

W latach 2007 – 2011 nie przeprowadzono postępowania wyjaśniającego w powyższym zakresie. W trakcie kontroli podatnik złożył wyjaśnienie, że przedmiotowe budowle znajdują się na działkach osób prywatnych.

➤ nie wezwano podatnika o numerze konta PN000501/P w celu wyjaśnienia prawidłowości opodatkowania w latach 2007 – 2011 budynku usługowo – handlowo – administracyjnego, związanego z prowadzoną działalnością gospodarczą. Podatnik w dniu 13 lutego 2008 r. w złożonej korekcie deklaracji na 2008 r., a także w deklaracjach na lata 2009 – 2011, deklarował zwiększenie powierzchni budynków związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej o 990,3 m², w związku z częściowym oddaniem do użytkowania budynku usługowo – handlowo – administracyjnego. Natomiast z ewidencji gruntów i budynków wynikało, że zakończenie budowy przedmiotowego obiektu nastąpiło w roku 2006.

Organ podatkowy dopiero w trakcie kontroli w dniu 6 grudnia 2011 r. wystąpił do Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego w Raciborzu o wskazanie daty zakończenia budowy i udzielenia pozwolenia na użytkowanie przedmiotowego budynku oraz jego całkowitej powierzchni użytkowej, a w dniu 8 grudnia 2011 r. wezwał podatnika do udzielenia niezbędnych wyjaśnień w zakresie złożonych za lata 2007 – 2011 deklaracji w sprawie podatku od nieruchomości.

➤ podatnik o numerze konta PN000588/P w dniu 8 stycznia 2007 r. zakupił od Miasta Racibórz nieruchomość gruntową, składającą się m.in. z działki oraz budynku (akt notarialny Repertorium A nr 90/2007). Podatnik w latach 2007 – 2011 deklarował ww. nieruchomość gruntową i budynek jako zwolnione ustawowo na podstawie art. 7 ust. 6 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 121, poz. 844 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613 z późn. zm.) – zwalnia się od podatku od nieruchomości grunty i budynki wpisane indywidualnie do rejestru zabytków, pod warunkiem ich utrzymania i konserwacji, zgodnie z przepisami o ochronie zabytków, z wyjątkiem części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej, nie przedkładając jednocześnie dokumentu potwierdzającego wpisanie przedmiotowej nieruchomości do rejestru zabytków. W latach 2007 – 2011 (do dnia 12 grudnia 2011 r.) organ podatkowy nie wyjaśnił, czy przedmiotowa nieruchomość została wpisana do rejestru zabytków oraz nie zwrócił się do podatnika o złożenie stosownych dokumentów. Dopiero dnia 12 grudnia 2011 r. organ podatkowy wezwał podatnika do udzielenia niezbędnych wyjaśnień w zakresie złożonych za lata 2007 – 2011 deklaracji w sprawie podatku od nieruchomości oraz do złożenia dokumentu potwierdzającego wpisanie ww. nieruchomości do rejestru zabytków. Zgodnie z wyliczeniem pracownika Wydziału Finansowego kwota zaniżonego podatku za lata 2007 – 2009 wyniosła 3.919,50 zł.

➤ podatnik o numerze konta PN/001728/F, prowadzący działalność gospodarczą, w dniu 10 czerwca 2008 r. zakupił od Miasta Racibórz nieruchomość o pow. 12.000 m² zabudowaną zdewastowanymi, nieużytkowanymi i przeznaczonymi do wyburzenia częściami składowymi, na cele związane z prowadzoną przez siebie działalnością gospodarczą (akt notarialny Repertorium A nr 4529/2008).

W decyzjach w sprawie ustalenia łącznego zobowiązania pieniężnego, wydanych przez organ podatkowy na lata 2008 – 2011 na podstawie złożonej przez podatnika informacji w sprawie podatku od nieruchomości oraz informacji z rejestru gruntów, przedmiotowe grunty opodatkowano stawką podatku od nieruchomości jak od gruntów pozostałych, pomimo że grunt został nabyty dla celów prowadzenia działalności gospodarczej.

Zgodnie z przepisem art. 1a ust. 1 pkt 3 ww. ustawy o podatkach i opłatach lokalnych grunty, związane z prowadzeniem działalności gospodarczej to grunty, będące w posiadaniu przedsiębiorcy lub innego podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą, chyba że przedmiot opodatkowania nie jest i nie może być wykorzystywany do prowadzenia tej działalności ze względów technicznych.

W latach 2008 – 2011 nie wezwano podatnika do złożenia korekty informacji w sprawie podatku od nieruchomości, a także nie przeprowadzono postępowania wyjaśniającego w tym zakresie. Zaniżono podatek w łącznym zobowiązaniu pieniężnym o kwotę 18.960,00 zł za lata 2008 – 2011 poprzez zastosowanie stawki podatku dla gruntów pozostałych, zamiast stawki dla gruntów związanych z działalnością gospodarczą.

➤ *w latach 2007 – 2009 (do stycznia) w nakazach płatniczych na łączne zobowiązanie pieniężne nie objęto podatkiem od nieruchomości powierzchni 919 m² działek zakupionych od Miasta Racibórz przez podatnika o numerze konta PN/016918/F, prowadzącego działalność gospodarczą, na podstawie umowy sprzedaży w formie aktu notarialnego Repertorium A nr 1814/2007 z dnia 13 kwietnia 2007 r. Stosownie do art. 6 ust. 6 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 121, poz. 844 z późn. zm.) podatnik był zobowiązany złożyć organowi podatkowemu informację o nieruchomościach i obiektach budowlanych w terminie 14 dni od dnia zaistnienia zdarzenia mającego wpływ na wysokość opodatkowania w 2007 roku. Nie wezwano podatnika do złożenia ww. informacji, a także nie przeprowadzono postępowania wyjaśniającego w tym zakresie.*

Dopiero dnia 9 grudnia 2011 r. organ podatkowy wezwał podatnika do zapoznania się z aktami sprawy oraz postanowił o wszczęciu postępowania podatkowego w sprawie określenia podatku od nieruchomości na lata 2007 – 2009. Kwota zaniżonego podatku od maja 2007 r. do stycznia 2009 r. wyniosła 1.056,85 zł.

Ze złożonych przez p. Mirosława Lenk – Prezydenta Miasta Racibórz dodatkowych wyjaśnień (pismo FN-VIII.1710.1.2011 – wpływ do siedziby Izby dnia 9 marca 2012 r.) wynika, że w stosunku do podatnika wydano decyzje zmieniające ostateczne decyzje ustalające podatek na rok: 2007, 2008, 2009. W konsekwencji podatnik dnia 25 stycznia 2012 r. wpłacił należny podatek w kwocie: 1.057 zł (do wyjaśnień załączono potwierdzenia zapłaty).

Zadania w zakresie kontroli poprawności składanych deklaracji na podatek od nieruchomości oraz informacji w sprawie podatku od nieruchomości, wykonywali pracownicy Wydziału Finansowego Urzędu Miasta Racibórz. Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Beata Koszowska – Gralak – Skarbnik Miasta Racibórz.

Wniosek nr 1

Zweryfikować przedłożone wyjaśnienia oraz dokumenty niezbędne do prawidłowego naliczenia podatku od nieruchomości oraz opodatkować w prawidłowej wysokości podatników o numerach kont PN000592/P, PN000501/P, PN000588/P, PN/001728/F, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613 z późn. zm.), mając na uwadze przepisy art. 21 § 3 i 5, art. 165 § 1, art. 274 a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 z późn. zm.).

Wniosek nr 2

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Wydziału Finansowego w zakresie prawidłowego dokonywania wymiaru podatku od nieruchomości oraz przeprowadzania postępowań podatkowych, stosownie do przepisów ustawy

z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 z późn. zm.), mając na uwadze przepisy art. 68 i 69 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.).

W zakresie opłaty adiacenckiej:

- *W latach 2006 – 2009 w Mieście Racibórz zakończono szereg inwestycji mających na celu kompleksowe rozwiązanie problemów gospodarki wodno – ściekowej i osadowej i zaistniały warunki do podłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej. Zgodnie z przepisem art. 144 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, właściciele nieruchomości uczestniczą w kosztach budowy infrastruktury technicznej przez wnoszenie na rzecz gminy opłat adiacenckich. Ustalenie opłaty adiacenckiej jest możliwe zgodnie z art. 145 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 z późn. zm.), każdorazowo po stworzeniu warunków do podłączenia nieruchomości do poszczególnych urządzeń infrastruktury technicznej w terminie do 3 lat od dnia stworzenia w/w warunków jeżeli w dniu stworzenia tych warunków obowiązywała uchwała rady gminy w sprawie ustalenia stawki procentowej opłaty adiacenckiej.*
W związku z powyższym, pomimo stworzenia warunków do podłączenia nieruchomości do kanalizacji, właściciele nie uczestniczą w kosztach budowy urządzeń infrastruktury technicznej.
Do dnia zakończenia kontroli nie przedłożono Radzie Miasta Racibórz projektu uchwały w sprawie ustalenia stawki procentowej opłaty adiacenckiej.
Zgodnie z przepisem art. 146 ust. 2 w związku z art. 144 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 z późn. zm.), właściciele nieruchomości uczestniczą w kosztach budowy urządzeń infrastruktury technicznej przez wnoszenie na rzecz gminy opłat adiacenckich.
Zgodnie z przepisem art. 30 ust. 2 pkt 1 w związku z art. 11a ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), do zadań Prezydenta Miasta należało przygotowanie projektu ww. uchwały.
Ze złożonych przez p. Mirosława Lenk – Prezydenta Miasta Racibórz dodatkowych wyjaśnień (pismo FN-VIII.1710.1.2011 – wpływ do siedziby Izby dnia 9 marca 2012 r.) wynika, że na sesji w styczniu 2012 r. Rada Miasta Racibórz rozpatrywała przedłożone przez Prezydenta Miasta dwa projekty uchwał w sprawie stawki opłaty adiacenckiej. Obydwa projekty zostały odrzucone.

W zakresie dochodów budżetowych:

- *Miasto Racibórz zaniechało ustalenia należności budżetowych z tytułu zajmowania przez przedsiębiorcę nieruchomości komunalnych. Przedsiębiorca (oraz jego następca prawny) korzystał z działki oznaczonej numerem 1112/138 o pow. 1.4836 ha do dnia jej nabycia na mocy aktu notarialnego Rep. A nr 4158/2009 z dnia 14 września 2009 r. za cenę 353.500 zł. Naruszono tym samym przepisy art. 189 ust. 1 w związku z art. 138 pkt 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.), a następnie art. 254 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.) oraz art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2003 r. Nr 203, poz. 1966 z późn. zm., następnie w Dz. U. z 2008 r. Nr 88, poz. 539 z późn. zm., a następnie Dz. U. z 2010 r. Nr 80, poz. 526 z późn. zm.).*

Ponadto, zgodnie z przepisami art. 50 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), obowiązkiem osób uczestniczących w zarządzaniu mieniem komunalnym jest zachowanie szczególnej staranności przy wykonywaniu zarządu zgodnie z przeznaczeniem tego mienia i jego ochrona.

Obowiązki w zakresie gospodarowania mieniem Miasta Racibórz należały do p. Mirosława Lenk – Prezydenta Miasta oraz pracowników Wydziału Gospdarki Nieruchomościami.

Wniosek nr 3

Rozważyć możliwość ustalenia oraz wyegzekwowania od przedsiębiorcy należności budżetowych z tytułu korzystania z gminnej działki nr 1112/138, mając na uwadze przepisy 254 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.) oraz art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2010 r. Nr 80, poz. 526 z późn. zm.).

W zakresie zbywania nieruchomości:

- *W 2010 r. przeprowadzono w formie ustnego przetargu nieograniczonego przetarg na zbycie nieruchomości oznaczonej nr 1193/1, zabudowanej budynkiem byłego przedszkola. W przetargu postąpienie zgłosiły jednocześnie trzy małżeństwa – nabywcy nieruchomości, które nie wyznaczyły i nie ustanowiły pełnomocnika do złożenia oświadczenia woli w przetargu. Powyższe nie znajdowało prawnego uzasadnienia w świetle postanowień rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości (Dz. U. Nr 207, poz. 2108 z późn. zm.). Z zasad zgłaszania postąpienia, określonych w § 14 tego rozporządzenia, nie wynika możliwość dokonania postąpienia przez różnych uczestników przetargu ustnego nieograniczonego w tym samym czasie w tej samej wysokości. Zbycia nieruchomości, na rzecz trzech małżeństw w udziałach wynoszących po 1/3 dokonano na mocy aktu notarialnego Rep. A 386/2011 z dnia 27 stycznia 2011 r., za cenę 285.830 zł. Przetarg przeprowadziła komisja powołana na mocy Zarządzenia nr 787/2008 Prezydenta Miasta Racibórz z dnia 15 lipca 2008 r., której przewodniczącym był Naczelnik Wydziału Gospdarki Nieruchomościami.*

Wniosek nr 4

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miasta Racibórz w zakresie przeprowadzania przetargów na zbycie nieruchomości, stosownie do przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości (Dz. U. Nr 207, poz. 2108 z późn. zm.), mając na uwadze przepisy art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.).

W zakresie wydatków majątkowych:

- *W przeprowadzonym w 2008 r. postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na realizację zadania inwestycyjnego pn. „Rozwój infrastruktury okołookademiczkiej poprzez rozbudowę hali widowiskowo – sportowej przy*

ulicy Łąkowej w Raciborzu”, ustalono wartość przewidywanych zamówień uzupełniających na roboty budowlane bez dochowania należytej staranności. Powyższym naruszono przepisy art. 32 ust. 1 i 3 oraz art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 z późn. zm.).

Zakres rzeczowy przewidywanych zamówień uzupełniających nie został określony przez zamawiającego na etapie przygotowania ww. postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Tym samym, dla zamówień uzupełniających na roboty budowlane nie została sporządzona dokumentacja projektowa, ani też kosztorys inwestorski. Wartość szacunkowa przewidywanych zamówień uzupełniających została ustalona przez zamawiającego jako 10% wartości kosztorysu inwestorskiego na zamówienie podstawowe.

W przypadku natomiast przewidywanych zamówień uzupełniających i obowiązku wynikającego z dyspozycji art. 32 ust. 3 ustawy Prawo zamówień publicznych, podstawą do ustalenia wartości zamówienia jest szacunkowe wynagrodzenie za realizację zamówienia podstawowego powiększone o szacunkowe wynagrodzenie wykonawcy za wykonanie zamówień uzupełniających.

Ustalenia wartości szacunkowej niniejszego zamówienia na roboty budowlane dokonał Zastępca Naczelnika Wydziału Inwestycji i Urbanistyki w Urzędzie Miasta Racibórz.

Przy realizacji powyższego zadania nie udzielono zamówień uzupełniających.

- W latach 2009 - 2010 r. w toku realizacji zadania inwestycyjnego pn. „Rozwój infrastruktury okołookademicznej poprzez rozbudowę hali widowiskowo – sportowej przy ulicy Łąkowej w Raciborzu”, udzielono zamówień dodatkowych w trybie z wolnej ręki na kwotę 470.713,67 zł brutto, pomimo braku zaistnienia przesłanek do zastosowania tego trybu udzielenia zamówienia, wymaganych w przepisie art. 67 ust. 1 pkt 5 lit. b ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 67 ust. 1 pkt 5 lit. a i b ustawy - Prawo zamówień publicznych, zamówieniem dodatkowym może być wyłącznie zamówienie nieprzewidziane w zakresie zamówienia podstawowego. Nie znaczy to jednak, iż każde rozszerzenie zakresu zamówienia podstawowego będzie skutkowało tym, iż wystąpi zamówienie dodatkowe. Ma to miejsce w przypadku, gdy zamawiający, przy dochowaniu należytej staranności, na etapie przygotowania specyfikacji zamówienia podstawowego nie mógł przewidzieć konieczności wykonania pewnych robót. Należy podkreślić, iż nie chodzi zatem tutaj o roboty budowlane nieprzewidziane na etapie zamówienia podstawowego, ale roboty niemożliwe do przewidzenia - pomimo zachowania należytej staranności.

Zamówienia dodatkowe udzielone w trybie z wolnej ręki na podstawie umów: Nr 94/2009 z dnia 2 listopada 2009 r. oraz Nr 04/2010 z dnia 9 lutego 2010 r. nie zostały przewidziane w projekcie budowlanym, a konieczność ich wykonania dla osiągnięcia zakładanego rezultatu umowy wyniknęła dopiero w trakcie realizacji robót, w związku z niedochowaniem przez zamawiającego należytej staranności w przygotowaniu niniejszego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

Przy określeniu przedmiotu zamówienia, nie ujęto w projekcie budowlanym następujących robót: wykonania warstw wyrównawczych z zaprawy cementowej, ułożenia zbrojenia przeciwskurczowego z prętów stalowych, ocieplenia ścian, wykonanie konstrukcji wsporczej pod kolektory słoneczne, wykonania czopuchów do kotłów gazowych, zabetonowania kanałów instalacyjnych, demontażu nieczynnych kanałów wentylacyjnych, wykonanie powłok malarskich antykorozyjnych, demontażu i montaż uchwytów pod

konstrukcje wsporcze sufitów i oświetlenia, wymiany konstrukcji drewnianej stropów na konstrukcję stalową.

Ww. zamówienia dodatkowe zostały udzielone w trybie z wolnej ręki przez p. Mirosława Lenka – Prezydenta Miasta Racibórz.

- *W 2010 r. udzielono w trybie z wolnej ręki zamówienia publicznego na usługę w przedmiocie „Promocji miasta Racibórz podczas rozgrywek Ekstraligi, Pucharze Polski i UEFA w piłce nożnej kobiet”, pomimo braku przesłanek ustawowych do zastosowania tego trybu udzielenia zamówienia publicznego. Powyższym naruszono przepis art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 z późn. zm.).*

Na podstawie umowy w sprawie zamówienia publicznego Nr 28/2011 z dnia 10 maja 2011 r. zostało udzielone w trybie z wolnej ręki zamówienie na ww. usługę na rzecz Raciborskiego Towarzystwa Piłkarskiego „Unia” Racibórz za wynagrodzeniem wykonawcy w kwocie 100.000,00 zł brutto.

Okoliczność będąca podstawą zastosowania trybu z wolnej ręki musi zaistnieć w sposób zobiektywizowany i stanowić monopol jednego wykonawcy na możliwość uzyskania określonego rodzaju usług jedynie od tego właśnie wykonawcy. Natomiast usługi promocyjno-reklamowe oraz działania z zakresu public relations stanowią usługi o charakterze powszechnym, a tym samym na rynku jest wiele firm, które mogą ją wykonywać.

Ww. zamówienie dodatkowe zostało udzielone w trybie z wolnej ręki przez p. Mirosława Lenka – Prezydenta Miasta Racibórz.

Wniosek nr 5

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miasta Racibórz w zakresie ustalania wartości zamówienia oraz dokonywania opisu przedmiotu zamówienia na roboty budowlane, stosownie do wymogów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 z późn. zm.), mając na uwadze przepisy art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.)

W zakresie wynagrodzeń:

- *Zaniechano udzielenia p. Mirosławowi Lenk – Prezydentowi Miasta Racibórz, zaległego urlopu wypoczynkowego za rok 2009, w terminie określonym w art. 168 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks Pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.). Zgodnie ze wskazanym przepisem, urlop powinien być udzielony najpóźniej do końca pierwszego kwartału roku następnego za rok poprzedni.*

Powyższe skutkowało wypłaceniem w dniu 30 grudnia 2010 r. ekwiwalentu za niewykorzystany w roku 2009 urlop wypoczynkowy w ilości 10 godz. w kwocie 733,30 zł brutto. Wypłaty dokonano na podstawie pisma Przewodniczącego Rady Miasta Racibórz nr OR.III – 1111 – 45/10 z dnia 28 grudnia 2010 r.

Zgodnie z art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 223, poz. 1458), czynności z zakresu prawa pracy wobec burmistrza, związane z nawiązaniem i rozwiązaniem stosunku pracy, wykonuje przewodniczący rady gminy, pozostałe czynności natomiast - wyznaczona przez burmistrza osoba zastępująca lub sekretarz gminy. W dniu 26 stycznia 2009 r. Upoważnieniem Nr RC – 0113 – 3/09 Prezydent Miasta Racibórz upoważnił p. Wojciecha Krzyżeka – I Zastępcę Prezydenta

Miasta Racibórz do wykonywania pozostałych czynności z zakresu prawa pracy wobec Burmistrza niezastrzeżonych dla Rady Miejskiej oraz Przewodniczącego Rady Miejskiej. Wobec powyższego, Przewodniczący Rady Miasta Racibórz nie był upoważniony do podpisywania pisma w sprawie wypłaty ekwiwalentu Prezydentowi Miasta Racibórz.

W zakresie księgowości:

- *Zaniechano ujęcia wszystkich posiadanych przez Miasto Racibórz nieruchomości gruntowych w ewidencji środków trwałych, co było niezgodne z przepisami art. 16, art. 17 ust. 1 pkt 1 oraz art. 4 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 z późn. zm., a następnie Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.). Zgodnie z powołanymi przepisami, konta ksiąg pomocniczych prowadzi się w szczególności dla środków trwałych, w tym także środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych oraz dokonywanych od nich odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych. Jednostki obowiązane są stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy, natomiast zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmuje się w księgach rachunkowych i wykazuje w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną.*

Ewidencję nieruchomości zaprowadzono w 2010 r. Zgodnie z wyjaśnieniami Naczelnika Wydziału Nieruchomości do grudnia 2011 r. ewidencją analityczną objęto 7.420 działek, do wprowadzenia pozostało ok. 370 działek gruntu.

Ponadto, brak było bieżącego ewidencjonowania w księgach rachunkowych zmian w stanie posiadania majątku trwałego. Naruszono tym przepis art. 20 ust. 1 ww. ustawy o rachunkowości. Zgodnie z przytoczonym przepisem, do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym. Powyższe dotyczyło trzech nieruchomości spośród sześciu sprawdzanych, zbytych w latach 2007-2011, tj.: nieruchomości oznaczonej numerem 1112/138, położonej w obrębie ulicy Łąkowej, nieruchomości oznaczonej nr 3369/164, położonej w obrębie ul. Bema, Jeziorowej, Parkowej, Eichendorffa oraz nieruchomości położonej w Raciborzu przy ul. Łąkowej 3550/210. Zgodnie z Zarządzeniem NR RC. 120-36/2011 Prezydenta Miasta Racibórz – Kierownika Urzędu Miasta z dnia 29 lipca 2011 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji dotyczącej zasad wyceny, odpowiedzialności i ewidencjonowania majątku w Urzędzie Miasta Racibórz, środki trwale ujęte w ewidencji analitycznej winny być aktualizowane na bieżąco. Wszelkie zmiany dokonywane w ewidencji analitycznej winny być niezwłocznie przekazane do Wydziału Finansowego w celu zaewidencjonowania odpowiednich operacji księgowych w ewidencji syntetycznej.

Ponadto ustalono także, że zmiany w stanie środków trwałych wprowadzano „per saldem”. W dniu 31 grudnia 2010 r. na podstawie dowodu PK zmniejszono wartość gruntów na kwotę 144.000,00 zł. Zmian dokonano jednym zapisem, zbiorczą kwotą bez wyszczególnienia poszczególnych operacji, które składały się to saldo. Powyższe było niezgodne z przepisami art. 20, art. 22 ust. 1, art. 23 ust. 2 ww. ustawy o rachunkowości.

Polecenie księgowania zostało sporządzone przez Podinspektora Referatu do spraw księgowości jednostki budżetowej i zatwierdzone przez p. Beatę Koszowską - Gralak - Skarbnika Miasta Racibórz.

Powyższe świadczy również o nieprawidłowym przeprowadzeniu inwentaryzacji środków trwałych, wg stanu na 31 grudnia 2010 r., polegającym na braku porównania, na ostatni dzień roku obrotowego, danych z ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami źródłowymi. Powyższe naruszyło przepis art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 września

1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.), zgodnie z którym inwentaryzację gruntów na ostatni dzień roku obrotowego przeprowadza się drogą porównania danych z ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami źródłowymi.

W trakcie inwentaryzacji porównano jedynie dane z ewidencji analitycznej prowadzonej przez Wydział Gospodarki Nieruchomościami z danymi z ewidencji syntetycznej prowadzonej w Wydziale Finansowym, i nie stwierdzono różnic. Ewidencja analityczna była zgodna z ewidencją syntetyczną.

Stosownie do treści załącznika nr 1 do Zarządzenia nr RC-0152-33/08 z dnia 3 października 2008 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji Inwentaryzacyjnej w Urzędzie Miasta Racibórz, inwentaryzację przeprowadza się w drodze porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji realnej wartości aktywów i pasywów co dotyczy gruntów, praw wieczystego użytkowania gruntów.

Do przeprowadzenia inwentaryzacji powołana została Zarządzeniem Nr RC.0152-26/2010 Prezydenta Miasta Racibórz z dnia 2 lipca 2010 r. komisja inwentaryzacyjna.

Protokoły z weryfikacji sald zostały podpisane przez osoby odpowiedzialne za ewidencję księgową, tj. dwóch Podinspektorów Referatu do spraw księgowości jednostki budżetowej w Wydziale Finansowym oraz przez p. Beatę Koszowską - Gralak - Skarbnika Miasta i p. Mirosława Lenk - Prezydenta Miasta Racibórz.

Stosownie do przepisu art. 4 ust. 5 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości to kierownik jednostki ponosi odpowiedzialność za wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości określonych ustawą, w tym z tytułu nadzoru, również w przypadku, gdy określone obowiązki w zakresie rachunkowości z wyłączeniem odpowiedzialności za przeprowadzenie inwentaryzacji w formie spisu z natury - zostaną powierzone innej osobie za jej zgodą.

Wniosek nr 6

Ująć w ewidencji analitycznej środków trwałych, grupa 0 „grunty” wszystkie posiadane przez Miasto Racibórz grunty, zgodnie z przepisem art. 16 ust. 1 oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 oraz art. 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.).

Wniosek nr 7

Przeprowadzić inwentaryzację gruntów zgodnie z przepisem art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.), mając na uwadze postanowienia § 6 ust. 6 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861 z późn. zm.).

- Zaniechano ujęcia odsetek od zaciągniętych w latach 2009-2010 kredytów i pożyczek na kontach 134- „Kredyty bankowe”, 909- „Rozliczenia międzyokresowe”, 260- „Zobowiązania finansowe”. Powyższe było niezgodne z postanowieniami rozporządzeń Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetu jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych (Dz. U. Nr 142, poz. 1020 z późn. zm.) oraz odpowiednio z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości

oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861), a także postanowieniami Instrukcji zakładowego planu kont dla Urzędu Miasta Racibórz, stanowiącej załącznik Nr 2 do Zarządzenia Prezydenta Miasta Racibórz Nr RC 0152/23/2008 z dnia 28 lipca 2008 r. w sprawie ustalenia dokumentacji dotyczącej zasad rachunkowości dla Urzędu Miasta Racibórz, oraz z postanowieniami obecnie obowiązującej w Urzędzie Miasta Racibórz Instrukcji zakładowego planu kont dla budżetu Gminy (obowiązującej od stycznia 2011 r.) stanowiącej załącznik nr 1 do Zarządzenia Nr RC.0152-50/2010 Prezydenta Miasta Racibórz z dnia 31 grudnia 2010 r. w sprawie ustalenia dokumentacji dotyczącej zasad rachunkowości dla Urzędu Miasta.

Zgodnie z § 9 umowy kredytu nr BDK.KR-D/000804635/0019/09 z dnia 26 czerwca 2009 r. odsetki naliczone są w okresie odsetkowym wynoszącym jeden miesiąc od aktualnego salda zadłużenia, przy czym pierwszy okres odsetkowy liczony jest od dnia wypłaty pierwszej transzy kredytu. Kredyt ten uruchomiono w 2009 r. Zgodnie z § 9 umowy nr 424/2010/62/OZ/si-st/M z dnia 29 grudnia 2010 r., funduszowi od kwoty wypłaconej pożyczki przysługują odsetki o charakterze zmiennym. Raty pożyczki zostały przełane w latach 2010- 2011.

Żadnemu z pracowników Wydziału Finansowego nie przypisano obowiązku w zakresie ujmowania w ewidencji księgowej odsetek od zaciągniętych pożyczek i kredytów, natomiast bieżące księgowanie operacji budżetu Miasta (organu) prowadził Podinspektor ds. Planowania i Wykonania Budżetu Gminy oraz Księgowości i Sprawozdawczości Budżetowej w Wydziale Finansowym Urzędu Miasta Racibórz, bezpośredni nadzór nad Inspektorem sprawowała p. Beata Koszowska – Gralak - Skarbnik Miasta Racibórz.

Wniosek nr 8

Obliczyć i zaewidencjonować na kontach bilansowych w księgach budżetu (organu) odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, stosownie do przepisów ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.), postanowień rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861 z późn.zm.).

Wniosek nr 9

Powierzyć na piśmie obowiązki w zakresie ujmowania w ewidencji księgowej odsetek od zaciągniętych kredytów i pożyczek, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.) oraz postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861 z późn.zm.), mając na uwadze przepisy art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.).

- *Na dzień otwarcia ksiąg rachunkowych w 2011 r. wykazano stany aktywów i pasywów w kwotach innych od występujących na dzień ich zamknięcia w roku poprzednim, tj. 2010 r. Zgodnie z przepisem art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.). Stosownie do powyższego przepisu, wykazane w księgach rachunkowych na dzień ich zamknięcia, stany aktywów i pasywów należy ująć w tej samej wysokości w otwartych na następny rok obrotowy księgach rachunkowych.*

Powyższe dotyczyło następujących kont:

- *konta 223 – „rozliczenie wydatków budżetowych”;*
- *konta 224 – „rozrachunki budżetu”;*
- *konta 221 – „należności z tytułu dochodów budżetowych”;*
- *konta 225 – „rozrachunki z budżetami”;*
- *konta 229 – „pozostałe rozrachunki publiczno – prawne”;*
- *konta 231 – „rozrachunki z tytułu wynagrodzeń”;*
- *konta 240 – „pozostałe rozrachunki”;*
- *konta 800 – „fundusz jednostki”;*
- *konta 860 – „straty i zyski nadzwyczajne”.*

Na koniec roku 2010 r. salda powyższych kont zostały wykazane w zestawieniu obrotów i sald zapisem jednostronnym tzw. „per saldem”. Natomiast na dzień 1 stycznia 2011 r. konta te zostały otwarte zapisem dwustronnym.

Z wyjaśnień pracowników Wydziału Finansowego wynikało, że program finansowo – księgowy był tak skonfigurowany, że na koniec roku konta syntetyczne wykazywały dane ujęte w księgach rachunkowych „per saldo”. Natomiast bilans otwarcia roku 2011 został przeniesiony z kont analitycznych, co spowodowało, że bilans otwarcia był dwustronny. Do obowiązków Podinspektora w Referacie Finansowym było prowadzenie ksiąg rachunkowych Urzędu. Natomiast do zadań podinspektora ds. planowania i wykonania budżetu gminy oraz księgowości i sprawozdawczości budżetowej w Wydziale Finansowym prowadzenie ksiąg rachunkowych organu.

Nadzór nad Podinspektorem w Referacie Finansowym sprawował Kierownik Referatu ds. Księgowości Jednostki Budżetowej w Wydziale Finansowym. Natomiast nad Podinspektorem ds. planowania i wykonania budżetu gminy oraz księgowości i sprawozdawczości budżetowej w Wydziale Finansowym – p. Beata Koszowska – Gralak – Skarbnik Miasta Racibórz.

Wniosek nr 10

Zaprowadzić ewidencję księgową w sposób zapewniający zgodność bilansu zamknięcia z bilansem otwarcia ksiąg rachunkowych zgodnie z przepisami - art. 5 ust. 1, art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.).

- *W 2010 r. oraz 2011 r. w ewidencji księgowej Urzędu utworzono konta: 291- „poręczenia gwarancje”, 292- „weksle obce i gwarancje”, 293- „weksle własne”, 991- „rozliczenia z inkasentami”, których nie przewidywał przyjęty w Urzędzie Miasta Racibórz plan kont dla jednostki stanowiący załącznik Nr 2 do Zarządzenia Nr 23/2008 Prezydenta Miasta Racibórz z dnia 28 lipca 2008 r., a następnie Załącznik Nr 2 do Zarządzenia Nr RC.0152-50/2010 Prezydenta Miasta Racibórz z dnia 31 grudnia 2010 r. oraz postanowienia rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych (Dz. U. Nr 142,*

poz. 1020 z późn. zm.), a następnie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861).

W powyższym okresie na ww. kontach nie prowadzono żadnych zapisów.

Ponadto w zakładowym planie kont przyjętym Zarządzeniem Nr RC.0152-50/2010 Prezydenta Miasta Racibórz z 31 grudnia 2010 r. (obowiązującym od 1 stycznia 2011 r.) nie ujęto konta 990- „środki trwale w użyczeniu”, a na dzień 1 stycznia 2011 r. Saldo Wn tego konta wynosiło: 214.424,15 zł.

Przygotowanie projektów przepisów wewnętrznych dotyczących rachunkowości należało do zadań Kierownika Referatu ds. Księgowości Jednostki Budżetowej, a w 2010 r. do p. Beaty Koszowskiej - Gralak - Skarbnika Miasta Racibórz.

Ustalenie i aktualizacja dokumentacji opisującej przyjęte zasady rachunkowości należało do kierownika jednostki, zgodnie z art. 10 ust. 2 ww. ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

W trakcie kontroli Zarządzeniem Nr RC.120-55/2011 z dnia 21 grudnia 2010 r. Prezydent Miasta Racibórz wprowadził do planu kont konto pozabilansowe 990 – „środki trwale w użyczeniu”. Ponadto pismem Nr FN – X. 1710.1.2011 z dnia 27 grudnia 2011 r. p. Beata Koszowska – Gralak – Skarbnik Miasta Racibórz poinformowała o usunięciu z ewidencji finansowo – księgowej kont o nr 291, 292, 293 oraz 991.

- W Zarządzeniach Nr RC 0152/23/2008 Prezydenta Miasta Racibórz – Kierownika Urzędu Miasta z dnia 28 lipca 2008 r. oraz Nr RC.0152-50/2010 Prezydenta Miasta Racibórz z dnia 31 grudnia 2010 r. w sprawie polityki rachunkowości, zaniechano:

- określenia metody ustalania wyniku finansowego,
- wskazania daty rozpoczęcia prowadzenia ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera,
- określenia zasad ewidencjonowania zobowiązań wymagalnych.

Powyższe było niezgodne z przepisami art. 8 ust. 1 i art. 10 ust. 1 pkt 2 i 3 litera c ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.). Ponadto w myśl § 12 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych (Dz. U. Nr 142, poz. 1020 z późn. zm.) – zakładowy plan kont powinien zapewniać możliwość sporządzenia sprawozdań finansowych, sprawozdań budżetowych lub innych sprawozdań określonych w odrębnych przepisach.

Przygotowanie projektów przepisów wewnętrznych dotyczących rachunkowości należało do zadań Kierownika Referatu ds. Księgowości Jednostki Budżetowej, a w 2010 r. do p. Beaty Koszowskiej- Gralak - Skarbnika Miasta Racibórz.

Ustalenie i aktualizacja dokumentacji opisującej przyjęte zasady rachunkowości należało do kierownika jednostki, zgodnie z art. 10 ust. 2 ww. ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

Wniosek nr 11

Uzupełnić przepisy wewnętrzne regulujące politykę rachunkowości Urzędu Miasta Racibórz o zasady prowadzenia ewidencji księgowej w zakresie wymagalności zobowiązań, o datę rozpoczęcia eksploatacji oprogramowania stosowanego

w Urzędzie Miasta Racibórz, o metodę ustalania wyniku finansowego, mając na uwadze przepis art. 10 ust. 1, ust.2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.) oraz postanowienia rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861 z późn.zm.).

- *Nieprawidłowo ujęto w księgach rachunkowych zobowiązanie wynikające z Faktury Nr 0013802/44 z dnia 28 listopada 2008 r. w kwocie 1.344,51 zł jako zobowiązanie wymagalne, co było niezgodne z postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych (Dz. U. Nr 142, poz. 1020 z późn. zm.). Faktura nr 0013802/44 z dnia 28 listopada 2008 r. wpłynęła do Urzędu w dniu 23 grudnia 2008 r., a termin płatności faktury w związku zmianą konta bankowego został przesunięty z 23 grudnia 2008 r. na 14 dni od dnia jej otrzymania tj. przypadła na 6 stycznia 2009 r. Powyższe zobowiązanie dotyczyło płatności za gaz i zostało uregulowane terminowo. Skutkiem tej nieprawidłowości było wykazanie powyższego zobowiązania w sprawozdaniu jednostkowym Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń na koniec IV kwartału 2008 r.*

Powyższym naruszono postanowienia rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 czerwca 2006 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2006 r. Nr 115, poz. 781 z późn. zm.). W sprawozdaniu tym zawyżono kwotę zadłużenia Miasta Racibórz o kwotę 1.344,51 zł. Do obowiązków podinspektora ds. księgowości jednostki budżetowej w Wydziale Finansowym należało prowadzenie rachunkowości przy użyciu urządzeń księgowych w zakresie wydatków jednostki oraz dekretacja dokumentów księgowych.

Nadzór nad pracownikiem sprawował Kierownik Referatu ds. Księgowości Jednostki Budżetowej w Wydziale Finansowym.

Sprawozdanie jednostkowe Rb-Z podpisali: Kierownik Referatu ds. Księgowości Jednostki Budżetowej w Wydziale Finansowym i p. Wojciech Krzyżek – Zastępca Prezydenta Miasta Racibórz.

Ponadto nieprawidłowo przeprowadzono kontrolę merytoryczną faktur VAT Nr FV-07386/ESH06/PR/DS/S/P/11/10 z dnia 7 grudnia 2010 r. oraz Nr FV-07387/ESH06/PR/DS/S/P/11/10 z dnia 7 grudnia 2010 r. wystawionych przez Poczta Polska SA - Centrum Poczty Centrala Region Handlowy w Katowicach.

Powyższe było niezgodne z postanowieniami § 13 Zarządzenia Nr RC.0152-24/2010 Prezydenta Miasta Racibórz – Kierownika Urzędu Miasta z dnia 16 czerwca 2010 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji dotyczącej obiegu, zatwierdzania i kontroli dokumentów księgowych w Urzędzie Miasta Racibórz.

Na odwrocie ww. faktur dokonano zapisu „zapłacono przelewem” wskazującego, iż na dzień 16 grudnia 2011 r., tj. na dzień dokonania kontroli merytorycznej zobowiązanie zostało spełnione. Skutkiem powyższego było nieterminowe uregulowanie ww. faktur. Zwłoka wynosiła 21 dni.

Od nieterminowo regulowanych zobowiązań nie zapłacono odsetek.

Kontroli merytorycznej faktur dokonał podinspektor ds. obsługi interesantów w Wydziale Organizacyjnym.

Nadzór nad pracownikiem sprawował p. Tomasz Kaliciak – Sekretarz Miasta Racibórz.

Wniosek nr 12

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miasta Racibórz w zakresie prawidłowego ujmowania w księgach rachunkowych zobowiązań, stosownie do postanowień rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861 z późn.zm.) oraz w zakresie prawidłowego przeprowadzania kontroli merytorycznej faktur zgodnie z postanowieniami § 13 Zarządzenia Nr RC.0152-24/2010 Prezydenta Miasta Racibórz – Kierownika Urzędu Miasta z dnia 16 czerwca 2010 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji dotyczącej obiegu, zatwierdzania i kontroli dokumentów księgowych w Urzędzie Miasta Racibórz, mając na uwadze przepisy art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.).

- *W maju 2010 r. ujęto w kartotekach wynagrodzeń pracowników Urzędu Miasta Racibórz nagrody wypłacone dnia 9 czerwca 2010 r. na podstawie pisma Nr OR.V.1120-6/10 z dnia 2 czerwca 2010 r. Powyższym naruszono art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.). Zgodnie z powyższym przepisem do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym. Ponadto w ewidencji syntetycznej konta 231- „Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń” powyższy wydatek ujęto pod datą 30 czerwca 2010 r., czym naruszono art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.). Zgodnie z powołanym przepisem konta ksiąg pomocniczych zawierają zapisy będące uszczegółowieniem i uzupełnieniem zapisów kont księgi głównej. Prowadzi się je w ujęciu systematycznym jako wyodrębniony system ksiąg, kartotek (zbiorów kont), komputerowych zbiorów danych, uzgodniony z saldami i zapisami na kontach księgi głównej. Wyплаты powyższych nagród dokonano na podstawie sporządzonych w dniu 2 czerwca 2010 r. list nagród nr 124/10 i 123/10. Wyплаты w łącznej kwocie 130.291,88 zł netto dokonano w dniu 9 czerwca 2010 r. Z wyjaśnień pracowników wynika iż parametry programu kadrowo – płacowego, dotyczące sporządzania i wypłacania wynagrodzeń zostały ustawione w zgodzie z art. 85 § 2 kodeksu pracy, tj. wypłata wynagrodzenia za miesiąc poprzedni nie może nastąpić później niż 10 dnia następnego miesiąca. Taki sposób ustawienia parametrów programu spowodował, że wszelkie wypłaty dokonywane do 10 dnia następnego miesiąca automatycznie rejestrowane były w karcie zarobkowej pracownika za miesiąc poprzedni. Do zadań referenta ds. księgowości jednostki budżetowej w Wydziale Finansowym należało prowadzenie rocznych kartotek wynagrodzeń. Nadzór nad pracownikiem sprawował Kierownik Referatu ds. Księgowości Jednostki Budżetowej Wydziału Finansowego.*

Wniosek nr 13

Zapewnić prowadzenie ewidencji księgowej w zakresie rozrachunków z tytułu wynagrodzeń, stosownie do przepisów art. 16 ust. 1 oraz art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.).

W zakresie sprawozdawczości:

- *Zaniechano wykazania w sprawozdaniach jednostkowych i zbiorczych Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych j.s.t., za okres od początku roku do dnia 30 czerwca 2011 r. oraz za okres od początku roku do dnia 30 września 2011 r., skutków finansowych wynikających ze zwolnienia z podatku od nieruchomości udzielonego podatnikowi o numerze konta PN015923/F na podstawie Decyzji Nr FN-VI.3121.7.3.2011 Prezydenta Miasta Racibórz z dnia 16 maja 2011 r. Zwolnienia udzielono na podstawie uchwały Nr XXXI/452/2009 Rady Miasta Racibórz z dnia 29 kwietnia 2009 r. w sprawie zwolnień w podatku od nieruchomości stanowiących pomoc de minimis. Wysokość ulgi przyznanej na 2011 r. wyniosła 34.769,00 zł. Na karcie kontowej podatnika dokonano odpisu ww. kwoty.*

Powyższe naruszało postanowienia § 9 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. Nr 20, poz. 103), zgodnie z którym kierownicy jednostek są obowiązani sporządzać sprawozdania rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym a kwoty wykazane w sprawozdaniach powinny być zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Natomiast zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 10 załącznika Nr 39 do ww. rozporządzenia sprawozdanie jednostkowe z wykonania planu dochodów budżetowych z tytułu podatków, opłat oraz niepodatkowych należności budżetowych, pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego - sporządza się na podstawie danych księgowości podatkowej, w sposób następujący: w kolumnie „Skutki udzielonych ulg i zwolnień...” wykazuje się (bez ulg i zwolnień ustawowych) skutki finansowe wynikające ze zwolnień i ulg w podatkach i opłatach wprowadzonych przepisami uchwał rad gmin lub miast na prawach powiatu, wydanymi na podstawie ustawowych upoważnień.

Sprawozdania jednostkowe Rb-27S podpisali:

za miesiąc czerwiec 2011 r. – p. Mirosław Lenk – Prezydent Miasta Racibórz oraz p. Beata Koszowska – Gralak – Skarbnik Miasta Racibórz,

za miesiąc wrzesień 2011 r. - p. Mirosław Lenk – Prezydent Miasta Racibórz oraz Kierownik Referatu ds. Księgowości Jednostki Budżetowej.

Sprawozdania zbiorcze zarówno za czerwiec jak i za wrzesień 2011 r. podpisali p. Mirosław Lenk – Prezydent Miasta Racibórz oraz p. Beata Koszowska – Gralak – Skarbnik Miasta Racibórz.

Powyższe zostało spowodowane nieprawidłowym przygotowaniem przez pracowników ds. wymiaru podatków i opłat lokalnych w Wydziale Finansowym danych dotyczących ulg podatkowych i zwolnień podatkowych.

Sporządzanie sprawozdań z wykonania dochodów budżetowych, zgodnie z zakresem czynności, należało do obowiązków Podinspektora ds. Księgowości Jednostki Budżetowej w Wydziale Finansowym.

Nadzór w powyższym zakresie spoczywał na p. Beacie Koszowskiej – Gralak – Skarbniku Miasta Racibórz.

W trakcie kontroli w dniu 29 grudnia 2011 r. sporządzono korektę ww. sprawozdań i przesłano do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach.

Wniosek nr 14

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Wydziału Finansowego w zakresie przygotowywania danych w celu sporządzenia prawidłowych sprawozdań, stosownie do postanowień rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. Nr 20, poz. 103), mając na uwadze przepisy art. 68, art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.) oraz postanowienia „Instrukcji dotyczącej obiegu, zatwierdzania i kontroli finansowej dokumentów księgowych w Urzędzie Miasta Racibórz”, stanowiącej załącznik do Zarządzenia NR RC.0152-24/2010 Prezydenta Miasta Racibórz – Kierownika Urzędu Miasta z dnia 16 czerwca 2010 r.

- *W latach 2010 – I półrocze 2011 przyjmowano bez zastrzeżeń sprawozdania Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego oraz Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego, składane przez Szkołę Podstawową Nr 4 w Raciborzu, na których w rubryce skarbnik/główny księgowy podpis składał Dyrektor Zespołu Obsługi Placówek Oświatowych w Raciborzu. Powyższe było niezgodne z § 9 ust. 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. Nr 20, poz. 103), zgodnie z którym jednostki otrzymujące sprawozdanie są obowiązane sprawdzić je pod względem formalno – rachunkowym. Wymogi sporządzania ww. sprawozdań określone były załącznikami Nr 9 oraz Nr 20 do ww. rozporządzenia. Ponadto, zgodnie z zapisami § 5 pkt 4 statutu Zespołu Obsługi placówek Oświatowych w Raciborzu przyjętego Uchwałą Nr XXXI/459/2009 Rada Miasta Racibórz w dniu 29 kwietnia 2009 r. ze względu na przedmiot prowadzonej działalności główny księgowy ZOPO pełni obowiązki i odpowiedzialność głównego księgowego wobec obsługiwanych jednostek wymienionych w załączniku do niniejszego statutu. Sprawozdania Rb-28S i Rb-27S składane przez Szkołę Podstawową Nr 4 w Raciborzu sprawdził pod względem formalno – rachunkowym podinspektor ds. planowania i wykonania budżetu gminy oraz księgowości i sprawozdawczości budżetowej w Wydziale Finansowym. Zgodnie z § 13 ust. 1 Załącznika do Zarządzenia nr RC 0152-16/2005 Prezydenta Miasta Racibórz – Kierownika Urzędu Miasta z dnia 30 sierpnia 2005r., a następnie § 14 ust. 1 Załącznika do Zarządzenia Nr RC.0152-24/2010 Prezydenta Miasta Racibórz – Kierownika Urzędu Miasta z dnia 16 czerwca 2010 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji dotyczącej obiegu, zatwierdzania i kontroli dokumentów księgowych w Urzędzie Miasta Racibórz kontrola formalno - rachunkowa polega w szczególności na sprawdzeniu czy dowód został opatrzony właściwymi pieczęciami stron biorących udział w zdarzeniu, w tym pieczęciami imiennymi i podpisami (lub czytelnymi podpisami) osób działających w imieniu podmiotu, które posiadają stosowne upoważnienia. Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Beata Koszowska – Gralak – Skarbnik Miasta Racibórz.*

Wniosek nr 15

Zapewnić przeprowadzanie kontroli formalno – rachunkowej sprawozdań składanych przez jednostki organizacyjne, zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. Nr 20, poz. 103), Zarządzenia Nr RC.0152-24/2010 Prezydenta Miasta Racibórz – Kierownika Urzędu Miasta z dnia

16 czerwca 2010 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji dotyczącej obiegu, zatwierdzania i kontroli dokumentów księgowych w Urzędzie Miasta Racibórz.

Stosownie do treści art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 55, poz. 577 z późn. zm.), sprawozdanie o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych należy przedłożyć Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Katowicach, **w terminie 30 dni** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Do wniosków pokontrolnych zawartych w niniejszym wystąpieniu przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń **w zakresie wymienionym w art. 9 ust. 4 ustawy** z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych. Zastrzeżenia można wносить do **Kolegium** tutejszej Izby, **w terminie 14 dni** od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego.